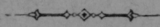

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi pol. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise, naročnino in oznanila prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 15. V Ljubljani, 1. avgusta 1881.

Tečaj XXI.

O poučevanju v petji.

(Referat pri okrajni učiteljski konferenci 7. julija 1881. l. v Radovljici.)

Naloga mi je, da govorim o poučevanju petja v šoli. Samo ob sebi se ume, da nam mora pri poučevanju v petji pred očmi biti oni smoter, katerega nam predpisujejo učni načerti. Seveda je drugo vprašanje, ali nam je pa moč tudi doseči vse, kar nam ukazuje poučevalni navod (Lehrgang). Kolike važnosti je petje sploh za človeka in da se toraj uže pri mladini mora začeti intenzivno poučevanje, mi ni treba posebej povdarjati, ker je tega itak vsak izmed nas prepričan. A kakor pravijo, da več potov pelje v Rim, tako se tudi pri poučevanju v petji želi priti po raznih potih do cilja, toda tudi z različnim uspehom. Učni načert nam veli: Cilj poučevanja v petji je: glasovni čut buditi, učencem estetični čut in oblaževanje serc pospeševati in domovinsko ljubezen oživljati. Učence je treba sposobiti, da pojó navadne pesmi s posebnim ozirom na národno petje. Ta cilj je za vse verste národnih šol jednak. In zdi se mi, da se to tukaj ukazano tudi doseže lahko. Druga pa je z dosego smotra, katerega nam stavi „Lehrgang“. Ne bom se spuščal v kritiko tega „Lehrganga“, a toliko naj mi bo dovoljeno omeniti, da učitelji nismo čudodelniki in torej ne moremo učencev naučiti na note peti, če bi tudi osem let v šolo hodili. In to še posebno na deželi ne. Ne rečem, da v mestih sem ter tja kak otrok zna abc-not, a tega se ni v šoli naučil, nego doma pri muzikaličnih stariših ali pa pri učitelji godbe. To bi bila torej le potrata časa, če bi tudi vsi učenci bili od doma muzikalično nadarjeni. Toliko sem moral omeniti od teh not, ker v načertu, kako naj se v petji poučuje v naših šolah, teh not niti ne omenjam ne.

Torej po učnih načertih nam je odkazana za petje 1 ura, oziroma $\frac{1}{2}$ uri. Priporočal bi, da se učenci vadijo rajši celo uro ob enem, kakor po dvakrat po pol ure; ker se v jedni uri dá vendar kaj doseči, dočim bi se v pol ure ubogo malo naučili, a še naučeno večinom pozabili do prihodnje pol ure. Seveda je pri najnižjem oddelku treba ponavljati eno pesen velikokrat, da jo znajo. A pri višjih oddelkih se pa morajo učenci v jedni uri vsake pesni toliko naučiti, da je lahko ponavljajo takoj samostojno. Ker imamo na naših šolah po dva in dva oddelka skupaj, tedaj se meni zdi, da je najboljši, da se oba oddelka skupaj poučujeta v petji. To je posebne vrednosti v spodnjih oddelkih, kjer torej drugi oddelek prvemu pomaga na noge takó, kakor noben instrument ne, ker je bolj izurjen.

Muzikalni ritmični čut se mora začeti pri učencih gojiti takoj z vstopom v šolo. Prilik zato je dovolj: Da le ene omenim, je sploh znano, da moramo učence koj v začetku vaditi, da na dana vprašanja odgovarjajo v kratkih stavkih. Dobro pa je tudi, da se vadijo otroci ne le posamezno odgovarjati, nego tudi v koru. Takrat jih pa že lahko vadimo, da nam n. pr. odgovarjajo v „a“ ali „g“ ali „f“, odgovarjati pa morajo tudi v odstavkih. Na ta način se 1. pilijo ušesa, 2. zbujajo ritmični čut, 3. se pa s tem otroci oserčujejo, da glasno govoré, iz tega pa sledi, da si glas krepé in čistijo. Take vaje se ponavljajo tudi potem, ko učenci uže čitajo. Pri tem pa se te vaje že lahko toliko razširijo, da beró učenci pol berila n. pr. v „a“ drugo polovico pa v „g“. V tretjem mesci pa se lahko uže učé kako lahko pesen, seveda táko, ki se prilega njihovemu duhu in gre v ušesa. Taka pesen n. pr. bi bila št. 19. II. zvezka „Slavček“. Besede pa treba, da jih učitelj učencem razloži, ter ž njimi vadi dokler brati ne znajo. Pozneje pa morejo učenci pesni prepisovati v zvezke, koje imajo nalašč zato, ter se tako učé tudi pravopisja.

Pesen mora učitelj peti ali pa igrati nekterekkrat vso, da dobe učenci pojem v njej. Ta čas otroci mirno sede in poslušajo. A potem je pa pesen treba učiti po odstavkih. Vselej se mora drugi odstavek vezati s prvim, tretji z drugim in oba potem s prvim itd. Učitelj naj začetkom poskuša najzmožnejše učence po jednega, po dva in po več skupaj. Manj zmožni naj samo poslušajo. In ko so se zmožnejši pesni za silo naučili, naj počivajo. Potem pa učitelj prav tako vodi z vsemi drugimi. In ko so pesen tako predelali, naj pojó še-le vsi skupaj nekterekkrat s pomočjo učiteljevo. A dalje naj pa sami poskušajo. Učitelj pa naj popravlja napake in ustavlja tiste, ki vmes brenče brez naravnega takta in brez ušes, ker če jih ne ustavlja, pa še une motijo, ki pesen sicer že dosti dobro pojó, a vendar še niso trdni dovolj, da bi drugih napake ne motile. Saj veste, da človek raje posnema slabo nego dobro. Pri tem popravljanji pa mora biti učitelj vesten a pri ustavljanji

pa ljubeznjiv. Da učenci sim ter tja kako pesen napačno pojó, je dostikrat kriv premalo določen instrument, ali pa učitelj, ki se le preveč zanaša, da učenci s spremljevanjem itak prav pojó. Učence pa, ki nimajo nikake ali pa vsaj jako pičlo zmožnost, naj učitelj ljubeznjivo ustavi ter jim priporoča, da naj pesen le na tihem poskušajo z drugimi peti, dokler je ne znajo. Ker, če bi učitelj take učence surovo ustavil, bi gotovo žalil njihovo rahločutnost in storil, da bi obupali nad svojimi močmi ter na ta način zaterl v njih še tiste male količke zmožnosti, ki morebiti bivajo v tem ali onem, in pa tisto nedolžno veselje, koje ima vsaj nekaj vsak učenec za ta predmet.

Skušnja me uči, da se učenci vselej bolj pravilno in očito naučé pesni, če jih učitelj uči s svojim glasom, ker je vsak instrument le potuha otrokom, da torej malo samostojno in nepravilno pojó, kajti učitelj, ki igra, ne sliši vsake napake, ki se pa potem le prerada ukorenini, učenci pa bolj leno pojó, ter se ne trudijo Bog ve kaj, da bi pravilno peli, ker se male nepravilnosti le prerade v instrumentu potrpe. Če pa že učitelj pesen nauči z inštrumentom, tedaj pa mora, ko imajo učenci uže dovolj samostojnosti, ukazati jim, da pojó brez instrumenta. Tedaj pa je učiteljeva dolžnost, da vse napake, ki so se morebiti urinile pri petji z instrumentom, skerbno popravlja in preje ne neha, dokler ni pšenica čista ljulike.

Ko se deca pesni na ta način privadi v pevski uri, potem jo pa lahko ponavljamo vsak dan z učenci k sklepu šole par minut. S tem si jo dobro utisnejo v spomin in učitelj pa lahko tudi eventualno še iztrebi kako napako.

Pervi oddelek se lahko nauči 3 — 5, drugi 10 — 15, tretji in četrty pa 20 in več pesni. Omenim naj še k temu, da je dobro, ako višji oddelki te pesni, katere so se učili v nižjih, večkrat ponavljajo. Na ta način indirektno uče svoje mlajše tovariše teh pesni ter lajšajo učitelju delo. Učitelj pa tudi še na drug način olajša delo sebi in učencem. Prepričan sem, da vsi radi poslušamo otroško in sploh pošteno petje. Priporočajmo torej učencem, naj sploh pri igrah, na paši itd. pojó v šoli naučene pesni. S tem dosežemo neizrečeno veliko več, nego samo olajšavo sebi in učencem. S tem dosežemo, da se poštena pesen širi ne le med otroci za šolo še nedoraslimi, nego tudi med odraslenimi ljudmi. In koliko se s tem doseže, vsak sam dobro čuti in ve ali pa si vsaj lahko predstavlja. To pa se mi zdi najlepši cilj petja v šoli.

Konečno pa naj še izpregovorim besedo o tem, kakošnih pesmi naj odbira učitelj in goji v šoli. Odkor nas je g. prof. Nedvéd obdaril s svojim „Slavčekom“, pač ni težko primernih pesni dobiti. Ker jih je pa v tej zbirki taka množina, tedaj pa vendar lahko malo izbiramo, ker pravijo, da je za učence najboljše še le dobro dovolj. Odbirajmo torej

take pesni, katere gredo prvič v ušesa, drugič pa, da so tako osnovane, da se prillegajo otroškemu duhu in mišljenju. V zadnjih dveh letih pa morajo biti večinoma národne in pa take umetne, katere lahko poje mladenci ali mož, dekle ali žena, kajti same otroške pesmi odrasli le preradi pozabijo, ker se jih deloma sramujejo, deloma se pa več ne prillegajo njihovemu duhu in njihovi družbi. Jaz sem n. pr. v Gorjah poučeval te-le pesni iz „Slavčeka“ zv. II. št. 19. 41., zv. I. št. 11. 14. 29. 37. 20. 48. 5. 3. 23. 27. 41., zv. II. št. 11. 16. 24. 27., zv. III. št. 10. 27. 34. 35. 39. 62. 64. 68. Poleg teh pa še druge pri posebnih prilikah n. pr. ob priliki carjevič Rudolfove poroke itd. A ne učimo samo svetnih pesni, nego tudi cerkvene. Moja misel je ta, da otroci morajo pri svojih štirih mašah (ali kolikor jih še imajo v šolskem letu) sami petje preskerbeti. Če ne pojó vsi, pa naj vsaj najzmožnejši. Na ta način se širi tudi pravi muzikaličen okus in duh med ljudstvom. Če torej z lepim svetnim in nekoliko tudi cerkvenim petjem širimo po navedenem poti oblaževanje serc in oživljanje prave domovinske ljubezni ne le v šoli, nego prav za prav med vse ljudstvo mlado in staró, menim, da tedaj bomo še le dosegli pravi in vzvišeni smoter poučevanja v petji v šoli in da nas bode tedaj narod ohranil v dobrem spominu.

Janko Žirovnik.

E.

Dr. Jožef Rogač.

*

Kratko sijale so zvezde prijazne,
V sanjah prijetnih te zibal je up;
Jezo si sreče občutil sovražne,
Zgodej okusil življenja si strup.

Dr. Fr. Prešern.

*

Rodil se je Rogač Jože 25. jan. 1834 v Zagradcu dekanije Šmarijske, učil se v šolah latinskih Alojznik in v bogoslovnih v Ljubljani, posvečen 30. jul. 1857, postal dohtar sv. pisma l. 1860 na Dunaju, služil za kaplana po Dolenjskem v Boštanju, Šent-Jernej, na Kerki, v Dobropolji in v Križevem poleg Kostanjevice, obolel ter v pokoj dejan živel pri bratu svojem duhovnu Antonu v Istri, kjer je 16. aprila 1874 umerl v Novigradu (Castelnuovo) dekanije Jelšanske.

Za slovenščino se je vnel bil nekaj vže domá v Zagradcu, kjer je mnogo let služil duhovnik Jakob Krašnja (r. v Črnem Verhu 1810, posv. 1841, u. 1878), znan Ilirec iz Gajeve Danice, Vrazovih pisem, iz Novic i. t. d., nekaj v Alojznici, kjer je dopisoval v domači časnik Daničico, pa v bogoslovji, in tu se je lotil javnega pisanja.

Poslovenil je najprej nekaj sprelepih premišljevanj o molitvi, ktere je l. 1849 v „Zeit in Ewigkeit“ priobčil pobožni dr. Jos. Schneider, prošt v Terstu (doveršena bila je knjiga „Eusebia oder die Weihe des Gebetes“ 1856. 8. 507), pod naslovom a): „Evzebija, ali posvečba molitve“, ktera knjižica je l. 1854 v 8° str. 96 v Ljubljani v Blaznikovi tiskarnici in v Gerberjevi založbi prišla na svetlo, da bi se po njej budil in poviševal v nas duh prave molitve.

Tisto leto je v Ljubljani natisnjeno bilo b): „Vodilo grešnikov“. Spisal častitljivi oče Ludovik Granaški, redovnik sv. Dominika (r. 1504, u. 1588). Natisnil in založil Milic l. 1854. Zvezek I. v 24 poglavjih 8° str. 312 (poslovenil Jan. Božič); zvezek II. v 21 poglavjih brez pristavka str. 312 (poslovenil Jože Rogač). „Te bukve, pravi neki pisavec na hvalo Ludoviku Granaškemu, so več zmotenih na pot izveličanja nazaj pripeljale, kakor imajo pismen v sebi“.

Pisaril je potem časih v Danico, posebej na pr. l. 1857 št. 46. 47, kjer „V zadevah Riharjevih pesem“ slovenski duhovščini priporoča ranjkega kneza in škofa Antona Alojzija razpis, češ, po njih se je cerkveno slovensko petje veliko sčistilo in zboljšalo, in ono mnogo pripomore v povečanje službe božje ter v vnemanje notranje pobožnosti do verskih skrivnost, in zbirka Riharjevih napevov naj se po škofovi velévi ne pogreša pri nobeni cerkvi, kjer koli imajo svojega organista. — Zlasti pogostoma je pisaril l. 1859 — 60 v Danico z Dunaja po nemških knjigah in časnikih z ozirom na Slovence, od Judov itd., obično s pristavkom: „Z Nemškiga“ — v svoji obilni, krepkotni, a sim ter tje tudi preobširni in celó posiljeni pisavi.

V taki besedi priobčil je knjižurico c): „Narodnost in Slovenstvo“. Spisal Jože Rogač. V Ljubljani 1860. 8°. str. 55. Natisnil in založil Blaznik. — Cesarski ukaz gledé učnega jezika in dotični glasovi po Novicah itd. so ga spodbodli, da je povedal tudi svoje misli o slovenščini gledé na duhovščino, na njeno narodno občevanje in vradovanje, na prevnémarno slovénsko delovanje v bogoslovnih vedah in znanstvih itd. Ker je pa v tem poprijemal tudi visoke dostojnike, učene profesorje, ki „pojedó vse knjige, pa ne dajo od sebe fige“, bistre glave, ki se pa slovénstvu najraje znejeverijo in še druge zapeljujejo (na pr.: „Vele mi je v spominu, kako mi je visokopostavljen, okatedran celó gospod — bodi mu dobro — z gorko besedo prigovarjal, da naj pač popustim prazno slovenarstvo in zakaj to? Ker je pri meni zasledil nekoliko talenta in ni hotel, da bi se tratil za take škodljive neprilichnosti, zlasti ker bi utegnil kdaj odločen biti v visokodunajsko strojbo in toraj spadati med duhovšine elite. Miloval sim ga, zameril mu nisim, poslušal pa še manj“ ... (Omenjeni okatedrani gospod je poslej sam verlo dobro slovenaril — na radost duhovnom in neduhovnom) ... „Da pa kratki spis

še krajši obsežem, rečem: Me mati je rodila Slovenca, država sprejela Avstrijanca, cerkev kerstila katoličana, posvetila tudi duhovna; Nemca v meni — njega se ne zavém ne pred Bogom ne pred ljudmi“ — str. 55) itd., knjižurica mnogim ni bila po všeči in nadelo se jej je po njegovem lastnem izražanju („Dan.“ 1859 l. 25) priime „zvezdoklatje in mlakopadje!“ — Vendar se je v tem oziru mnogo zboljšalo: učijo se lepo po slovénski vsaj nekatere bogoslovne vede, pišejo veroznanske knjige, občuje vže visoka duhovščina čedno po domače, in nadejati se smemo, da katoliški duhoven ostane olikanemu Slovencu tudi v prihodnje olikan voditelj.

Nemirne duhove treba je miriti z obilnim in pristojnim delom, in v tem je jako pogodila Mohorjeva družba, izročivši eno najlepših svojih knjig v spisovanje dr. Rogaču, in ta je *d*): „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“. Po najboljših virih spisal dr. J. Rogač, duhoven ljubljanske škofije. Izdala družba sv. Mohora. Z dovoljenjem visokočastitega kerškega knezoškofijstva. Pervi del v Celovcu 1867 v véliki osmérki str. 460. Drugi del 1869 str. 448 (III. in IV. del doveršil prijatelj mu, župnik g. Matija Torkar). Natisnil J. Blaznik v Ljubljani. — Za dokaz in vzgled Rogačeve slovenščine bodi iz te knjige v sedanjí dobi tolikanj znamenito (9. marc. str. 350):

Češčenje sv. Cirila in Metodija.

„Kakor je gotovo, da je spoznanje samega sebe potrebno vsacemu človeku, kateri v nrvnosti in popolnosti napredovati hoče, takó je poznanje naroda neobhodna stvar za vsacega sina in domoljuba, kateri srečo in slavo svojega naroda razširiti in pomnožiti želi. Česar ne poznamo, tega tudi ne moremo ljubiti, ne k slavi privajati. Narod pa naj poznamo po poznanji njegovih velicih in zaslužnih mož, v katerih ves narod pripoznava svoje cvete. Najslavniši možje pa so ti, s kterimi se ponáša sv. cerkev in vse človeštvo, in med ktere po vsi pravici spadajo aposteljní narodov, kakoršna sta Ciril in Metodij. Po poznanji njunih zaslug in z njunim pobožnim češčenjem ne priljubujemo le svojega rodú, ampak tudi cerkev, ktere sinova sta bila. Kako naj torej mi Slovenci sv. moža počastimo? Znano je, da veliko slovanskega ljudstva, čegar prednike sta bila sv. Ciril in Metodij v naročje sv. cerkve pripeljala, zdaj živi v pogubnih sponah razkolništva. Te tedaj zopet s sv. cerkvijo združiti je namen bratovščine sv. Cirila in Metodija. Vstanovili so jo med nami Slovenci nepozabljivi apostolski škof Anton Martin Slomšek v ta namen, da bi njeni udje ali bratje in sestre molili za zedinjenje razdeljenih v veri in cerkvi sploh, posebno pa za spreobrnitev vseh slovanskih narodov k edinosti katoliške cerkve. Ta bratovščina, l. 1852 od papeža Pija IX. poterjena, se vedno bolj širi ne le med Slovenci, ampak tudi po Moravskem in drugod. Zatorej naj bi slednji dan iz vseh slovanskih serc in ust se glasila bratovska molitev:

O Bog! kateri si nas po sv. bratih Cirilu in Metodiju k edinosti sv. vere poklical, dodeli, da se odločeni bratje in sestre naši zopet povernejo v naročje matere katoliške cerkve, da bode, kakor je v nebesih, tako tudi na zemlji, le en hlev in en najviši Pastir. Tega te prosimo po neskončnem zasluženju Tvojega Božjega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, po prošnjah prečiste Device Marije, sv. Cirila in Metodija in vseh Tvojih ljubih svetnikov. Amen.

*

I s k r i c e.

Dobra dela.

Pošteno živeti in pa dobra dela izvrševati ne ostane nikdar brez dobrih nasledkov. Preje ali sleje kalí, raste in dozorí dobrih dejanj vsejano seme, če tudi ne vselej očitno, gotovo pa na skrivnem. Dobra dela so podobna žlahtnemu in lepemu sadežu, kateri za svojo rast in dozoritev primerneга časa potrebuje, slednjič dobro in okusno jed, a po vrhu tega pa še lepega in kaljivega semena za nove rastline — daje.

Kolikor več kdo dobrih in blagih dejanj izvede, toliko več si tudi pravih prijateljev (če ne za ta, gotovo pa za oni svet) pridobi. Krasen je pogled na livado polno razno barvanih cvetlic pomladanski čas; a še krasneje bode pa tvoj pogled v starosti na dolgo množico let, katere ti je božja milost preživeti odločila, če si ves čas svojega življenja vedno blaga in dobra dela doprinal in opravljal iz prave krščanske zavesti.

Tolažilni spomin na opravljena dobra dela nikdar ne izostane, a najprijetneje obudi se pa ob naši smrtni uri; ob tej uri človek spozna še le v resnici pravo vrednost opravljenih dobrih dejanj, kar ga pri ločitvi iz te revne zemlje nebeško krepča in mu ločitev prijetno dela; vse, kar se posadi in vseje, človeku na večer največje veselje, radost in prijetno vonjavo napravlja.

Nikdar ni človek v svojem življenji tako popolnoma srečen, nego ob sklepu taistega, ako ga zavest tolaži, da je obilo dobrega in koristnega, ko je bil še krepak, izvršil in doprinesel.

Dobra dela opravljaj previdno, ker vse, kar je dobrega, ima nasprotnovalcev brez broja.

Kedar se ti prilika ponudi, doprinesiti kaj dobrega in blagega, ne premišluj dolgo, ali hočeš storiti ali ne; kdor pri dobrih delih dolgo premišljuje, navadno malo ali pa še celo nič dobrega ne načini.

Sè svojimi dobrimi deli in blagimi dejanji se nikoli in nikdar ne bahaj, še manj bodi pa na taiste ponosen ali radi njih ošaben, ako hočeš, da bodo v božjih očeh pravo veljavo imela. Svojih dobrih in blagih dejanj nikoli sam na veliki zvon ne obešaj, ker to ni krščansko.

Kadar dobro delaš, bodi gluh, mutast in slep!

Kadar nameravaš kaj dobrega in blagega storiti, vprašaj se vselej poprej: Kaj bi neki ljudje rekli in kako o meni sodili, ko bi jim bili tudi moji skrivni nagibi k mojim dobrim delom — popolnoma znani? Za dobro delo imej vselej tudi blag namen!

Karakteristično za-te naj bode, da najlepšo stran svojega duha, če to ne moreš popolnoma, pa vsaj deloma pred svetom prikrivaš in se v vseh dobrih rečeh manjšega kažeš, kot si pa v resnici; če se kažeš boljšega, kot si res, slepariš samega sebe in druge, kar ti bode v sramoto, ako se kažeš pa manjšega, bode ti v čast; ponižnost bodi tvoj ponos!

Dobra dela in blaga dejanja, naj bodo kolikor tudi slavna in imenitna, zgubé svojo vrednost, ako se človek, kateri je izvede, sam ž njimi baha in ponaša.

Kdor se sè svojimi dobrimi deli baha in ponaša, ne živi za taista, nego živi le za njihovo senco — posvetno čast in puhlo hvalo.

Vsaka cvetlica najlepše na skrivnem cvete; tudi dobro delo na skrivnem doprinešeno ima največo veljavo.

Samo hvala kristijanu ne pristuje; ali vendar, ako blagi človek brani z orožjem resnice svoja splošno koristna poduzetja, pripodabljati more se solcu, katero temno meglo prežene, da more tembolj sè svojo svetlobo in toploto na zemljo, rastline in živalstvo koristno upljivati.

Le eno samo dobro in blago dejanje v resnici doprinešeno je več vredno, nego tisoč in tisoč lepih obljub — neizvršenih.

Dejanje, o katerem se največ govoriči in okolo katerega se najstrastneje ropota, se le redko kedaj koristno dovrši, a naj večkrat še celo opusti. Kdor najčestokrat o ljubezni do bližnjega govori, navadno do svojega sobrata nikakoršne ljubezni nima.

Tat, ki nam čas krade, je odlašanje dobrih del; ta razbojnik nam leto za letom brez koristi odnaša tako, da se človek dostikrat brez vseh dobrih del in zasluženja postara.

Za dobro dejanje bodi vselej na mestu odlóčen; dobro delo izvršiti, nikdar se ne obotavlja, tudi le jeden sam trenutek ne.

Dobro delo odlašati more le bedak. Kdor preveč prevdarja, kadar mu je dobro delati, išče le uzrokov, dobro delo popolnoma opusti.

Med sklepom in izvršitvijo dobrega in blagega dejanja naj se drugega ne nahaja, nego prehod od prvega k drugemu. Nikdar ne odlašaj tega na večer, kar uže lahko zjutraj dovršiš. Lenuh svoja dela le „jutri“ opravlja, a „danes“ pa neprestano lenobo pase, to je: nikdar nič koristnega ne stori.

Kdor dobra dejanja točno izvaja, posnéma Boga samega, kateri je le velel: „bodi“, in bilo je brez odloga.

Opravi dobro delo vselej hitro in brez odloga, pa bode imelo vselej dvakratno veljavo.

Ako tvoje dobre sklepe počasnost in lenoba spodleze, uničen je ob
jednem tudi nagib, dobro delo izvršiti.

Kdor nad svojo lastno močjo obupa, ta nikdar nič ne skuša, ter
se vrne na sredi pota, ki ga vodi k dobremu, k čednosti in olik duha,
— nazaj v propad neumnosti.

M. R.

O važnosti lokalnih učiteljskih konferencij.

Vesela bodočnost i pravi napredek ljudske šole ste dve skoraj jedino le od
učiteljskih konferencij odvisni reči. To razvidile so davnej že višje šolske oblasti
i zarad tega zahtevale tudi, da naj mnogobrojno vdeležujejo se učitelji teh skup-
ščin. Ker pa po starem pregovoru »non semel, sed bis et saepe cadendo gutta
cavat lapidem« (ne jedna, ampak dve in več kapljic more kamen zotliti), tudi
sama okrajna konferencija v letu zdato povzdigniti ne more šolski napredek, a
ne zadostuje niti krajnim šolskim potrebam, niti zahtevam posameznih šol, ter
ne more tako pospeševati nadaljevalno učiteljsko izobraževanje, kakor zgodilo bi
se, ako bi poleg okrajnih skupščin sklicavale se večkrat v letu tako zvane lokalne
— krajne — konferencije v kakih štirih, petih, ali šestih šolskih krajih za
učitelje taistih šol, ki oddaljene so jedno ali poldrugo uro od teh krajev. *)

Neogibno potrebo i posebno važnost teh konferencij kaže nam jasno njih
važni namen i velika korist za učitelje posebej i za šolski napredek sploh. Namen
konferencij znači v občem že sama beseda, kajti konferencija od »conferre« skupaj
znašati, nanašati, pomeni nanašanje vednosti, misli i skušenj, ki pridobil si jih
je posamezni učitelj na polji pedagogičnem, didaktičnem, kmetijskem i. t. d., naj
bode že s čitanjem koristnih knjig, ali z lastno skušnjo, ali pa na drugi način,
katere more potem pri učiteljskih skupščinah naznanjati po prijateljski svojim
tovarišem. Važnost učiteljskih konferencij je že v tem obziru zelo velika, da
more namreč vsak od skupščine zamenjavati svoja duševna bogastva z onimi,
ki najde jih pri svojem tovarišu. Zato ne zadostuje pa sama okrajna konferen-
cija, kajti pri teh konferencijah, h katerim zbere se štirideset i več učiteljev, ni
mogoče, da pokazal bi vsak učitelj posebej svojo metodo i svoje skušnje, ker
te skupščine premalo časa trajajo za tako veliko število učiteljev.

Pri konferencijah se mora pa vendar le prvo za to skrbeti, da dobi vsak
učitelj brez izjemka priložnost pokazati očitno, česar naučil i priučil se je v
svojem učiteljskem delovanju i službovanju, to more doseči se le pri krajnih
šolskih skupščinah, kamor snide se samo deset ali dvanajst učiteljev. Ako po-
mislimo pa še, da ima vsak šolski kraj svoje razmere, o katerih razgovarjati
se morejo le učitelji taistega kraja i njegove okolice, ker drugim učiteljem
niso tako znane ter jih vsled tega tudi manj zanimivajo, je očevidna korist krajnih
konferencij. Take razmere so na primer vzroki, ki zadržujejo redno obisko-
vanje šole. Ti vzroki pa niso po vsih krajih jednaki, zarad tega je neobhodno
potrebno, da razgovarjajo i posvetujejo se učitelji v raznih krajih o pripomočkih,
s katerimi bi se moglo slabemu obiskovanju ljudske šole jednega kraja v okom
priti, i kako bi premagale se ovire, ki stavijo jih zopet neprilicne razmere
drugega kraja. Na ta način dospeli bi lahko do sredstev, katera odstranila bi

*) Tako imeli so letošnje šolsko leto učitelji novomeškega okraja v štirih krajih
v Novem mestu, v Žužemberku, v Trebnjem i v Toplicah svoje lokalne skupščine.

potem vsakovrstne šolske zadržke, ter našel se pravi pot, ki mogel zediniti bi ljudsko šolo z domom, da pošiljali bi starši svoje otroke s prepričanjem i z veseljem v šolo.

H krajnim razmeram prištevamo pa tudi ovire, ki zadržujejo нравni i znanstveni napredek otrok. Komu niso znane zadrege, v katere pripraviti morejo učitelja moralnemu življenju nasprotne šege i običaji v nekterih krajih, ki vkoreninene so tako globoko v ljudstvu, da nauzemo se jih celó otroci z domačo odgojo? Pa ne samo na odgojo otrok morejo zeló vplivati krajne razmere, tudi napredek v posameznih šolskih predmetih odvisen je večinoma od njih. Te šolskemu napredku neprijazne razmere so n. pr. prevelika daljava vasi od šolskega kraja i njih neprilичno vsolanje, huda revščina, v katerej znajde se večina staršev šolskih otrok, ki jih tako tare, da otroke svoje še enkrat na dan nasititi ne morejo, veliko manj pa, da kupili bi jim potrebne obleke i omislili nekoliko šolskih pripomočkov. Vsim tem nezgodam je zeló težko v okom priti i le pri krajnih konferencijah našli bi se pripomočki, ki zboljšali v resnici bi tudi v tej zadevi stanje ljudske šole.

Koliko moglo bi se storiti pa pri teh konferencijah za kmetijski nauk! Občno znana resnica je, da postalo je kmetijstvo v zadnjih 30 letih umetna obrtnija, ki mora se učiti je, kdor hoče jo razumeti; podlago za umno kmetovanje pridobiti si mora človek pa le v šoli. Ljudska šola pričela je kmetijski nauk z najbolj važnim kmetijskim predmetom za našo kranjsko deželo »sè sadjerejo« i to v nekterih krajih s takim vspehom, da slehrni, kdor opazuje napredek v tem predmetu pri nekterih ljudskih šolah, z veseljem čestitati mora takim učiteljem. To je pa le še začetek. Krajne konferencije imele bi lep nalog nadaljevati, kar pričelo se je sè srečnim uspehom, ter na ta način pomagati k povzdigi kmetijstva na Kranjskem na najvišjo stopnjo.

Najbolj važni je pa upljiv, ki imajo ga krajne konferencije za vtrditev prave, nehinavske kolegijalnosti med učitelji samimi, katero še višje šolske oblasti med učitelje širiti ne morejo. Višje šolske oblasti morejo vsakovrstne ukaze umisliti si, da povzdignile bi šolstvo, kolikor v njih moči; jednega jim pa ni mogoče storiti, navdihniti namreč vsacemu učitelju posebej duha prave, miroljubne, brezzvičajne kolegijalnosti, katera je pa temelj i prvi pogoj uspešnega delovanja na teškem polji odgoje i uka. To ne da doseči se ne z ukazi i ne z naj ostrejšimi zapovedi i postavami i vendar ostanejo brez te kolegijalnosti med učitelji vse postave i ukazi mrtve črke na papirji i glas upijočega v puščavi. Pa tudi pri učiteljskih društvenih shodih, kjer se snidejo učitelji v mnozem številu za pravi blagoslov šole i učiteljstva, ne more navzeti si učitelj kolegijalnega duha, ker taki shodi imajo ves drug namen, kakti krajne konferencije, tam obravnavajo se splošna, poglobitna pravila i vodila pedagogike, didaktike i. t. d.; le pri krajnih konferencijah, kjer se zbere majhno število učiteljev — iz nekoliko krajev samo — k skupščini, morejo se sklepati zaveze edinosti i prave braterinske ljubezni med učitelji. Taisti pa, ki mislijo, da krajne konferencije nadomestiti morejo tako imenovani pedagogični migljeji nadzornikov pri nadzorovanji posameznih šol, so zelo malo podučeni o ljudskem šolstvu, ogledali so šolo le od daleč i ne poznajo njenih zunanijh še manj pa znotranjih razmer. Toraj z veseljem na delo, kajti ono velja za povzdigo naše ljudske šole i za izobraževanje našega ljudstva. Bog pomози nam!

Ant. Derganc.

Šolski ukazi.

Iz seje c. k. dež. šl. sveta za Kranjsko dne 17. junija 1881. Poročilo ravnateljstva c. k. spraševalne komisije za splošne ljudske in meščanske šole v Ljubljani o učiteljskih izpraševanjih m. aprila t. l. se je vzelo na znanje.

Ker je služba cerkovnikova od šole ločena, se imajo nekodi tudi cerkovnikovi dohodki odšteti učiteljski plači, primankljej se pa ima učitelju od drugod nadomestiti.

Občini na Rovih in v Radomlji (v Kamniškem okraji) morate imeti vsaka za se šolo, a ker je bila pritožba zoper to vložena, odposlani so bili c. k. okrajnemu šl. svetu primerni ukazi. Prošnja soseske za pripomoč pri šolskem zidanju se je poslala kranjskemu deželnemu odboru.

Poučevanje v nemškem jeziku se ima l. 1881/82 začeti na dvo- in trirazrednih šolah, kjer še namreč dosihmal ni bilo vpeljano; pouk je neobligaten a začenjati se ima, ako se zanj oglasi najmanj 10 učencev (Poučevanje je tedaj kvalitativno, a v slučaju postane obligatno).

Ravnateljstvo c. k. m. in ž. učiteljišča v Ljubljani je nasvetovalo, naj se slovenski učni jezik za nekatere predmete polagoma (succesivno) vpeljuje; sklenilo se je, predložiti to slavnemu ministerstvu.

Pozivi zastran kazni o šolskih zamudah, potem prošnje za denarno pripomoč in nagrado so bile razrešeni.

D o p i s i.

Iz novomeškega okraja. Zadnje letošnje lokalno zborovanje smo imeli učitelji Žužemberskega obližja 5. p. m. pod vodstvom g. okr. šolskega nadzornika v Žužemberku. Tu se je razgovarjalo prijateljsko jako živahno o šolskem obiskovanju, o sredstvih, s katerimi naj se otroci odgajajo versko-nravno, kako naj se vadijo rednosti in snažnosti, o sodelovanju in edinosti učiteljev s čast. duhovščino, o metodi pri pouku in učnih načrtih, o učnih pripomočkih in sadjereji. O posameznih nasvetih, kakor tudi, kako bi se olajšalo takim otrokom šolsko obiskovanje, kateri so od šole čez uro hoda oddaljeni, govorilo se je v okr. učiteljski skupščini 20. t. m. G. nadzornik se je jako pohvalno izrekel o učiteljih, ker se za zborovanja jako zanimajo, kajti povsod so se dotični zbirali polnoštevilno. Marljivost učiteljev v šoli in šolskih vrtéh kaže hvalevreden napredek; občina in duhovščina se o njih povoljno izražati. Izgledno prijateljstvo in sloga med učitelji mu je porok, da bodo učni vspehi leto za letom vedno boljši.

Ker smo korist takih zborovanj letos vsi uvideli, sklenilo se je, pri okr. učiteljskem zborovanju nasvetovati, naj se osnuje za naš okraj učiteljsko društvo, katero naj bi v oddelkih večkrat v letu zborovalo. To uže naprej lahko rečemo, da se temu nasvetu ne boje nihče protivil. Da bode to društvo s plodnim vspehom za vseobčo korist našega šolstva, za potrebno povzdigo našega kmetijstva in za daljno izobraževanje našega učiteljstva svoje težavno delo pričelo in neutrjeno nadaljevalo, prav nič ne dvomimo. Porok za to nam je vstrajna delavnost in iskreno domoljubje učiteljev ter častiti g. nadzornik, kateri si je s se svojo prijazno domačo besedo, s svojim prijateljskim vedenjem že davno pridobil naša srca in neomejeno zaupanje, kateri nas hoče s svojim spretnim peresom, s temeljito znanostjo, z vplivno besedo in z dobrimi sveti vsikdar radovoljno pod-

pirati. Za to, kar je g. nadzornik v našem okraji že storil za povzdigo narodnega šolstva in kmetijstva, so mu hvaležni ne samo učitelji, ampak tudi narod in čast, duhovščina, katera ga zaradi njegove vljudnosti, značajnega obnašanja in pravega domoljubja čisla in spoštuje. Mnoga mu leta! Nam pa pri delu božji blagoslov!

Iz Radovljiškega šolskega okraja, 15. julija. Poročam Vam, da smo imeli letošnje učit. zborovanje zopet v Radovljici 7. julija. Program je bil deloma zanimiv. Po običajnem pozdravljanji, volitvah in nadzornikovih opazkah, s katerimi izjavi, da dobro napredujemo, je govoril g. J. Ž. o petji; gđc. B. o poučevanji deklic na mešanih šolah, gđc. Z. o vaji do reda in snage in g. Č. o kmetijstvu (?). Poročilo bukvarničnega odbora nam je ugajalo, ker imamo dosti denarja in bomo torej tudi knjig lahko kupili. Pri posameznih predlogih stavi g. J. Ž. predlog: Stalnemu odboru se naroči, da naprosi g. prof. A. Nedvêda, naj izda sam ali po katerem bukvarji v drobni knjižici same besede iz njegovega »Slavčeka«, a da bi ta knjižica ne bila draga nad 10 kr., ker sicer bi se je ne spečalo mnogo, eventuelno naj stopi v ta namen s stalnimi odbori drugih okrajev v dotiko. Ta predlog se je jednoglasno odobril. Želeti bi bilo, da bi ti stalni odbori tudi res kaj storili v tej stvari. Potem smo se tudi izrekli za Razinger-Žumrove stenske table. Po obligatnem redu je bil o poldne zbor končan in šli smo si lehkega života dušo privezat.

Iz Kranjskega šolskega okraja, dné 23. julija. (Učiteljska skupščina.) Za letošnje leto versila se je v našem šolskem okraji učiteljska skupščina dné 20. t. m., in sicer v Kranji, ne pa v Cerkljah, kakor se je bilo določilo pri konferenciji lanskega leta. Pričelo se je zborovanje ob 10. uri dopoldne po blagovoljnosti sl. mestnega županstva tudi to leto v dvorani mestne hiše. Naš c. k. okr. nadzornik je najpred pozdravil navzoče ter naznanil, da se skupščina po lanskih določilih in željah zaradi preobilih stroškov ni sklicala v Cerklje. Navzočih je bilo 34 učiteljev in 2 učiteljic, samo učitelj Cirman je izostal zaradi bolehnosti. Naznanjeno je bilo, da so bili v teku letošnjega šol. leta pri šestih šolah našega okraja učitelji premeščeni; bivši učitelj našega okraja g. Jern. Štamcar pak je po premeščenji iz našega okraja v Črni Verh pri Idriji ondi umrl. Nadzornik častno omenja njegovega delovanja, ter povabi navzoče, naj svoje sočutje za rajnega izrazijo z vstanjem, kar se je zdajci zgodilo. Zapisnikarjem sta bila per acclamationem voljena Brake in Bregar.

Na Premu, 16. julija. Učitelji Postonjskega okraja smo imeli dné 11. t. m. v Postonji svoje letno zborovanje, katerega se je vdeležilo nad 40 učiteljev in učiteljic. Okolo 10. ure predpoludné prične se zborovanje z običajnim pozdravom nadzornikovim. V nagovoru se je spominjal poroke presvitlega cesarjeviča dné 10. maja t. l. na Dunaji; na to zaori navdušeni »živio«. Potem preide se na dnevni red. Nadzornik nasvetuje zapisnikarjem učitelja Kavčiča in učiteljico Fajfar; konferenca nasvetu soglasno pritrjuje. V svojega namestnika imenuje nadučitelja Dragotina Demšarja iz Senožeč. Pri drugi točki navaja svoje opazke o nadzorovanji, kar smo radostno na znanje vzeli; zvedeli smo, da šolstvo v tem okraji vspešno napreduje. Se ve, da tudi naše šolstvo brez pomankljivosti ni; obiskovanje ni bilo še povsod tako, kakoršno postava zahteva; tudi se je še po nekod pogrešala šolam dostojna snaga; vseh učnih pripomočkov so do sedaj v celem okraji samo štiri šole omislile si, po drugih šolah je v tem obziru še več ali manj pomanjkljivega. Po nekaterih šolah je disciplina še medla in otroci so pri pouku nemirni, tako da zadevni učitelj skoraj polovico šol-

skega časa v opominjevanje k redu porabi; — to so pa redki slučaji — v primeru s prejšnjimi leti; toraj gre na bolje.

Pri čitanji se ne pazi še povsod na ločila, čita se sim ter tje še pretiho; pogreša se naglas; tudi na slovnico bi se moralo več pozornosti obračati.

Poučevanje v spisji je dobro in povoljno; le nekoliko več vaj je tu in tam želeti. Nadzornik podaja zistematični spored, po katerem naj bi se v spisji poučevalo.

Tudi gledé na številjenje ni po vseh šolah vse na čistem; po nekod se zanemarja številjenje na pamet, drugod pismeno, a zopet drugod se predmet prehituje in otroci se mučijo z desetinskimi in navadnimi drobci, ko še glavnih operacij s celimi števili ne umevajo izvajati. Nadzornik priporoča za prvence male računske stroje, kakoršne otroci lahko od debelega graha, hrastovih šisek in malih lesenih kroglic in malo dratú sami narejajo brez vseh troškov; — sicer pa ima dober računski stroj vsak otrok — v desetih prstih na rokah.

V realističnih predmetih se je povsod dobro napredovalo; po nekaterih šolah se je celo pretiralo.

Pisanje oziroma lep opis je na šolah s celodnevним poukom bolje mimo onega na šolah s poldnevним poukom; prenapolnjene klopi, preveliko število otrok in premajhne šolske sobe, a tudi po nekod premajhen učiteljev trud zadržuje več ali manj napredek v lepisji.

Risanje po vseh šolah hvalevredno in dobro napreduje. Telovadba je pa splošno pomankljiva. Petje na posluh je povsod dobro. V ročnih delih se je poučevalo na 14 šolah; ta pouk bil je z malo izjemo preveč jednostransk, šivanje in krpanje ter krojenje (vrezovanje obleke) se je sploh pogrešalo, kar naj se v prihodnje ne zanemarja. *)

Tudi v kmetijstvu se je poučevalo na 14 šolah; ta nauk je po nekod le teoretičen, kar nima pravega vspeha; teoretičen pouk naj se povsod s praktičnim druži. Vendar so v tem obziru nekateri učitelji z učenci vrlo napredovali. (Kdaj se pa v kmetijstvu deca vadi? Koliko šol. ur na teden? Ured.)

Slednjič nadzornik še opominja, da naj se čas po učnem črtežu vsakemu predmetu odločen le zanj porabljuje strogo in točno, da ne boče kak predmet škode trpel. Potem navede še nadzornik postave in ukaze izšle od lanske konference šole se tikajoče.

Za nadzornikovem poročilom so na vrsti obravnave učiteljem odkazanih refereratov. Najpred reši učitelj Dimnik svoj nalog; z zemeljno oblo in telurijem kaže učencem prav umevno, kako se zemlja suče. O tem poučevanju sta potem kritikovala učitelja Rozman in Gradišnik; kritika je bila vgodna.

Vrsta pride na učitelja Trosta; on obravnava z otroci berilno vajo »Človeško telo« s pomočjo anatomičnih tabel. Tudi to se je kritikovalo, česar osobito sta se vdeleževala učitelja Kalin in Kavčič. Kritika bila je odkritoserčna in pravična. Tretjo praktično vajo v telovadbi zverši z učenci učitelj Lah, ki je temu predmetu popolnoma kos, kajti izrekalo se mu je občno priznanje brez kritike.

Četrto točko dnevnega reda: Kako naj učitelj odgojuje mladino versko-nravno? Izvede g. nadučitelj Požar iz Knežaka v precej obsirnem in jedrnatem govoru, v katerem posebno povdarja, da je otroke odgojevati v odkritoserčne in pobožne kristijane, ne pa v hinavske svetohlince, kar bi se doseglo po dobrih zgledih starišev, s čuvanjem otrok pred slabo družbo, z navodom otrok do tega, da ljubijo svojega bližnjega kakor samega sebe ne iz sebičnih namenov, temuč

*) Kaj pa hočejo deklice krojiti? K večem papir! Še matere nimajo kaj! (Ured.)

zavoljo Boga, da se posebno na otroke malomarnih in spridenih starišev v šoli in zunaj taiste s čuječim očesom pazi in da je vsem otrokom učitelj sam vzor pravega krščanskega življenja.

Slednjič priporoča v ta namen, da se posebno zadnji dve šolski leti moralno-verski čut pri vsem pouku v mladinskih srcih vtrjuje, da naj šolske bukvarnice podajajo tečnega berila učencem, in da naj tudi šolske gosposke učiteljem glede spridenih in pohujšljivih starišev na roko gredo. Govor se sprejme pohvalno.

(Konec prih.)

Različnosti.

Slovensko učiteljsko društvo za Koprski okraj v Istri. Slavno c. k. namestništvo v Trstu je dné 15. maja 1881 potrdilo pravila imenovanega društva. Tekom tega mesca (avgusta) bode prvo pravilno zborovanje v Kopru. Začasni odbor pozivlja člane, naj mu pošljejo primernih referatov ali vsaj navsvetov, da se določi dnevni red. Ustanoviti hočejo tudi svojo društveno knjižico. Začasni tajnik je g. Andrej Vertovec v Dolini.

Radostno pozdravljamo svojega druga na obalih adriatskega morja; naj bode društvo močen jez zoper naval italijanstva in naj združujejo vse slovenske učitelje, tudi hervaske, kolikor jih je v Istri, v zajedno delovanje; floreat, crescat; poslednjič pa želimo, da bi z nami v Ljubljani stopili udje v prijazno kolo in dopisovanje!

Kmetijski družbi za Kranjsko hoče slav. ministersvo 200 gl. za tisk poučnih knjižic dovoliti, ako se imenujejo knjižice, ki naj se v prid kmetijstva letos natisnejo. Isto tako je dovoljenih za kmet. nadaljevalni pouk 400 — 500 gl. Nadejamo se, da bode kmetijska družba na svitlo dala vzlasti kako knjižico učiteljem za pouk v kmetijstvu.

Matica hrvatska podala je svojim udom za l. 1880 sedem knjig: 1. Kispatič »Slike iz geoglogije«. 2. Lorković »Razgovori o narod. gospodarstvu«. 3. Cantú »Zdrav razum in pošteno srce«. 4. Vraz: »Izbrane pesni«. 5. Jurković »Zbrane povesti«. I. zv. 6. Puškin »Evgenij Ognjegin«. 7. Sienkiewicz »Stania«. Konec l. 1880 je štela 4827 udov, torej 1099 več mimo p. let.

Matice slovenske odbor je v svoji seji dné 9. julija t. l. imenoval stalnim tajnikom g. Fr. Orešca s 600 gl. letne plače. Voljeni je služboval kot suplent v Gorici, v Ljubljani, v Celji in v Mariboru ter je bil zadnji čas v Gradci.

V Goriški dežel. šol. svèt so imenovani: dr. Vekoslav Corn, korar in semeniški ravnatelj. Andr. Marušič, gimn. prof. veronauka. dr. Egidij Schreiber, ravnatelj na realki. Teodor Pantke, gimn. ravnatelj in šol. svetovalec.

Matura na gimnaziji ljubljanski se je dné 8. julija t. l. zaveršila. Izmed 31 učencev delalo jo je 30 in 2 vnanja, katera sta po pismeni poskušini še za enim osmošolcem odstopila. 29 izprašanih dodelali so 4 z odliko, 1 je padel za $\frac{1}{2}$ leta, 7 jih je odloženih na dva meseca, drugi so jo doveršili dobro. Dežel. predsednik je bil vpričo nekaterikrat dopoldne in popoldne pri raznih naukih,

Žensko pripravnico in vadnico so dné 8. julija t. l. morali skleniti, ker so v hiši s tem zavodom zboleli neki otroci za škrlatnico.

Na moškem učiteljišči je zrelostne izpite dostalo 16 pripravnikov, 4 imajo skušno ponoviti čez 2 mesca. Od privatnih kandidatov sta dva dostala skušno, 1 jo mora čez $\frac{1}{2}$ leta ponoviti in 1 je odstopil. Letnega sporočila tudi letos ni priobčilo ravnateljstvo.

C. k. deželni predsednik je poslušal petek in soboto dopoldne in popoldne (1. in 2. julija) na c. k. m. učiteljišču pri ustnem zrelostnem izpitu.

Zrelostni izpiti na ljubljanskej realki so se pod nadzorstvom g. Jak. Smoleja izvršili dovolj ugodno. K izpitom se je oglasilo 22 učencev. Izmed teh je 17 prestalo izpit, 1 je pal na jedno leto, 1 na pol leta in 3 morajo delati iz jednega predmeta preskušnjo po počitnicah. Dež. predsednik je bil 8. julija pri izpiti navzoč. Z odliko ga ni noben dijak dostal.

V „Slov. Narodu“ poterjuje M. Kalan, predsednik kr. šol. svetu v Šent-Petru na Notranjskem, v »Slovincu« natisneno vest, da je „nemški Schulverein“ namenil 500 gl. podpore za razširjenje šol. poslopja s tem pogojem, da bi se na ondotej dvorazrednici nemški jezik sprejel med obligatne predmete, kajti stariši, služeči pri juž. železnici, želé, da se njih deca v ljudski šoli priučí nemščine. Predsednik terdi, da kraj. šol. svet in občina nemščine kot oblig. predmeta v šolo postavno ne sme in ne more vpeljati, zato se ponudba ne more sprejeti. Škoda!! Kdo je moledoval za podporo, naj vgane kdor hoče.

5 učiteljev Ptujskega okraja je dobilo, kakor poročajo slov. časniki, premije od nemškega »Schulvereina«. Prosit! Bog zna, ali jih pa tudi otroci zaslužijo za znanje nemščine. Mi dvomimo, ker dostikrat se honorira samo »Gesinnungstüchtigkeit«, katerej je pogostoma puhloglavost zvesta tovaršica.

Plača se zboljšuje učiteljem na Dunaji. Denarstveni odsek mestnega odbora je sklenil, učiteljem in učiteljicam zvišati petletno doklado od 4. petletnice, t. j. od 20 službenih let, za naprej za polovico, tedaj namesto 50 gld., 100 gl. — Stalni podučitelji, ki so prosili stanarine, po 5 odstotkov dobé, ko so stalno nameščeni, namesto stanarine subvencije 100 gl., da poravnajo svoje prve iztroške.

Zoper plesnobo v črnilu (tinti) je najboljše sredstvo »salicilova kislina«, ki se dobi najgotovješe po lekarnah. Kislina je bela in kristalizovana, blizo kakor sterta sol. Na liter črnila je dovolj pičlo žlicico tega prahu. Za 5 do 10 kr. je zadostuje za celo leto. Ako se je plesnoba naredila verh črnila, mora se ta odstraniti tako, da je ne ostane nič v tekočini. Z zakrivljeno žico naj se plesnoba varno iz sklenice ali vèrca vzdigne in potem v črnilo dene malo kislino, ki ga niti na barvi niti na dobroti ne spremeni.

Najstareja pisana biblija nahaja se zdaj v mestci Nablus (Samarija) v Palestini. Pisana je na pergamen in napisal jo je velikega svečenika Aarona sin. Na konci sv. pisma stoji opazka: Jaz Pinchas, sin velikega duhovnika Aarona, napisal sem to sveto knjigo. — Samaritani čuvajo z veliko skrbljivostjo to knjigo in ne prodadé jo za nobeno, še tako veliko svoto.

Romanje Slovanov pretečenih dni v večno mesto, je nam katoliškim Slovanom naj važnejša novica. Od kar je Rim prvo mesto kerščanstva, ni še videl toliko romarjev Slovanov v svojem ozidji. Kaj jih je nagnilo, kaj jih je navdušilo za to potovanje. Mar iščejo časnih koristi tam? Nikakor ne. Želja stopiti pred sv. Očeta, zahvaliti se mu za ljubezen do Slovanov pripeljala je

Slovane od jadranskega do baltiskega morja v slavni Rim; vera in narodnost, dva najblajša nagiba, zvalila sta romarje na daljno pot. Izgled svetih bratov, ki sta tolikanj ljubila slovanske narode, vzbudil je to zlahno gibanje med slovanskim svetom. — Njih 1400 se je zbralo 5. t. m. k zaslišanju pri sv. Očetu. Vladika Strossmaier je v njih imenu nagovoril sv. Očeta, in izročili so Slovani svoje adrese, v katerih izražajo svojo sinovsko vdanost do svete prestolice, namestniku Kristusovemu na zemlji. — Dan ostane velevažen v zgodovini slovanskih narodov; upamo da ne bode brez nasledkov in da bode Bog vslišal prošnje svojih vernih, ter pripeljal ločene brate k jedinosti svete cerkve. To je vzvišeni pomen te božje poti; iz tega ozira se je veseli vesoljni kerščanski svet tembolj pa verni Slovan, ko vidi, da Rim spoštuje pravice narodov do svojega maternega jezika in z jednako ljubeznijo oklepa narode vseh krajev.

Na nove Razinger-Žumer-jeve stenske table se gospodje učitelji, kakor slišimo, prav pridno naročujejo. Tabla št. 18 je vže izdelana. Kdor se še ni naročil, naj ne odlašaja.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraji Logaškem. Na Irazrednicah v Rovtah, v Godoviču in na Rakeku učit. služba, l. p. 400 gl. in stanovanje, stalno ali pa tudi začasno; potem na Vojskem 450 gld. do 15. avgusta t. l.

V šolskem okraji Kočevskem. 1) Stalno. II učiteljska služba v Stari Loki (Alttag) 400 gl.; II učit. služba v Koprivniku 400 gl.; II učit. služba na 3razrednici v Lašičah 500 gl.; II učit. služba v Dobropolji 400 gl.; III učit. služba na deški šoli v Ribnici 500 gl.; I služba za učiteljice na dekliški šoli v Ribnici 450 gl.; II služba za učiteljice na 3razrednici v Sodražici 500 gl.; III učit. služba tudi tam 400 gl.

2) Stalno, ali tudi začasno: Učiteljska služba v Polomu (Ebenthal) 450 gl. in stanovanje v šoli; v Getenici 400 gl. in stanovanje; III učit. služba pri Staricerkvi (Mitterdorf) 400 gl.; učit. služba v Mozlu (Mösel) 450 gl. in stanovanje; IV učit. služba na deški šoli v Ribnici 400 gl.; učit. služba na Suhi (Suchen) 450 gl. in stanovanje; učit. služba pri sv. Gregorji 400 gl. in stanovanje; učit. služba na Robu 450 gl. in stanovanje; II učit. služba v Loškem potoku (Laserbach) 400 gl. — V Stari Loki, Koprivniku, Dobropolji in Loškem potoku, isto tako pri III učit. službi v Sodražici je tudi po jedna soba v šoli. Prošnje do 20. avgusta t. l.

V šolskem okraji Postonjskem. V Podkrajju 500 gl.; v Trnu (Dorn), Nadanjemselu, v Orehku, v Vrabčah, v Budanjah po 450 gl.; v Suhorji, v Šentvidu (p. Ipavi), v Lozicah, na Planini po 400 gl. in stanovanje; v Ostrožnem Brdu, v Verbovem, v Spodnjem Zemonu in v Knežaku po 400 gl., a brez prostega stanovanja. Prošnje do 15. avgusta t. l.

»Laib. Ztg.«

V šolskem okraji Černomeljskem. Na Irazredni ljudski šoli v Preloki, učiteljska služba, l. p. 450 gl. Prošnje do 31. avgusta t. l. pri okr. šol svetu v Černomlji.

V šolskem okraji Litijskem. V Žaljni s 450 gl.; na Polici, v Dolu, v Hotiči po 400 gl.; v Toplice-Zagorji II učit. mesto s 500 gl. v Št. Martinu pri Litiji II učit. mesto s 450 gl. Prošnje do 8. avg. t. l.